

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ, Επιστολή στον Μενοικέα, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστίν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστίν τῳ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῳ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῳ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

A1.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας, γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3)

1.Οι ηλικιωμένοι αποκομίζουν ωριμότητα από την ενασχόληση με τη φιλοσοφία.

2.Ο νέος φιλοσοφώντας αντιμετωπίζει την αγωνία του για όσα επιφυλάσσει το μέλλον.

3.Δεν υπάρχει κατάλληλη στιγμή ούτε για την ευδαιμονία ούτε για τη φιλοσοφία.

Μονάδες 6

A1.β.1. «τῳ μὲν, τῳ δὲ»: ποιες λέξεις αντικαθίστανται από τις συγκεκριμένες φράσεις;

2.«φιλοσοφητέον»: με τη χρήση ρηματικού επιθέτου επιτυγχάνεται δεοντολογική διατύπωση. Μπορείτε να την εκφράσετε με άλλον τρόπο;

Μονάδες 4

Σύνολο Μονάδων 10

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

B1. «φιλοσοφείν», «εὐδαιμονίαν»: Να παρουσιάσετε τη σημασία των παραπάνω όρων στην επικούρεια φιλοσοφία. Πιστεύετε πως συνδέονται με σχέση αιτίου – αιτιατού;

Μονάδες 10

B2. «Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζη τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἢ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων.» Ποια ἀποψη διατυπώνει ο Ἐπίκουρος στο χωρίο; Ποιο εἶναι το ὄφελος που προκύπτει ἀπὸ τὴν ενασχόληση με τὴν φιλοσοφία; (μονάδες 4) Οι ἀπόψεις του Ἐπίκουρου μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν διαχρονικὲς ἢ θεωρεῖτε πως εἶναι διαφορετικὸ το ὄφελος τῆς φιλοσοφίας γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο;

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας τὸν ἀριθμὸ πὺ ἀντιστοιχεῖ σε καθεμιά ἀπὸ τὶς παρακάτω περιόδους λόγου καὶ δίπλα σε αὐτὸν τὴ λέξη «Σωστό», ἀν εἶναι σωστὴ, ἢ τὴ λέξη «Λάθος», ἀν εἶναι λανθασμένη.

1. Πολλοὶ φίλοι τοῦ Σωκράτη τάχθηκαν με τὴν ἀκραία μερίδα τῶν ὀλιγαρχικῶν – ἀνάμεσά τους κι ὁ ἀμφιλεγόμενος Ἀλκιβιάδης.

2. Στὴν εἴσοδο τῆς Ἀκαδημίας συναντοῦσε κανεὶς μὴ ἐπιγραφή που τόνιζε τὴ σημασία τῶν μαθηματικῶν, ὡς προετοιμασία γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς διαλεκτικῆς.

3. Οι ὀρισμοὶ τῶν συνομιλητῶν τοῦ Σωκράτη στὸν διάλογο «Πολιτεία» ἀπορρίπτονται γιὰτὶ στεροῦνται ἀλήθειας.

4. Οι ἀπελευθερωμένοι δεσμῶτες θὰ προσπαθήσουν νὰ ἐλευθερώσουν τοὺς παλαιοὺς συντρόφους τοὺς ἀπὸ οἶκτο.

5. Θέμα τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους εἶναι ἡ διάκριση τῶν πολιτευμάτων σε ἐπιτυχημένα κ λιγότερο ἐπιτυχημένα.

Μονάδες 10

B4. α) Γιὰ τὴ λέξη «τοῖς ἀγαθοῖς» νὰ γράψετε μὴ περίοδο λόγου στα νέα ἑλληνικά, ὅπου ἡ ἴδια λέξη, σε ὁποιαδήποτε μορφή τῆς, χρησιμοποιεῖται με διαφορετικὴ σημασία ἀπὸ αὐτὴν που ἔχει στο ἀρχαῖο κείμενο.

Μονάδες 2

β) Να ἐντοπίσετε τὶς λέξεις τοῦ κειμένου που ἔχουν ἐτυμολογικὴ συσχέτιση με τὶς λέξεις που δίνονται: ἐλευση, γηρίατρος, ὄντως, ἀνθεκτικὸς

Μονάδες 8

Μονάδες 10

B5. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Μάρκος Αυρήλιος παρουσιάζει τις απόψεις του για την προσφορά της φιλοσοφίας.

Της ανθρώπινης ζωής η διάρκεια όσο μια στιγμή, η ουσία της ρευστή, η αίσθησή της θολή, το σώμα -από τη σύστασή του- έτοιμο να σαπίσει, και η ψυχή ένας στρόβιλος, η τύχη άδηλη, η δόξα αβέβαιη. Με δυο λόγια, όλα στο σώμα σαν ένα ποτάμι, όλα της ψυχής σαν όνειρο και σαν άχνη, η ζωή ένας πόλεμος κι ένας ξενιτεμός, η υστεροφημία λησμονιά. Ποιο είναι αυτό που μπορεί να μας δείξει τον δρόμο; Ένα και μόνο: η φιλοσοφία! Κι αυτό σημαίνει να φυλάμε τον θεό μέσα μας καθαρό κι αλώβητο, νικητή πάνω στις ηδονές και τους πόνους, να μην κάνουμε τίποτε στα τυφλά, τίποτε ψεύτικα και προσποιητά, να μην εξαρτιόμαστε από το τι θα πράξει ή τι δεν θα πράξει ο άλλος. Κι ακόμη, να αποδεχόμαστε όσα συμβαίνουν κι όσα μας λαχαίνουν σαν κάτι που έρχεται κάπου από κει απ' όπου έχουμε έλθει και εμείς: και πάνω απ' όλα, να περιμένουμε τον θάνατο με γαλήνια διάθεση, θεωρώντας πως δεν είναι τίποτε άλλο παρά η διάλυση των συστατικών στοιχείων από τα οποία είναι συγκροτημένο κάθε ζωντανό πλάσμα.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ
Τὰ εἰς ἑαυτὸν 2.17

Να παρουσιάσετε δύο (2) από τις απόψεις του Μ. Αυρήλιου σχετικά με την αξία της φιλοσοφίας που εμφανίζουν ομοιότητες με τις αντίστοιχες απόψεις του διδαγμένου κειμένου του Επικούρου.

Μονάδες 10